

Mismatch. Een verkennend fenomeenonderzoek naar het plegen van zedendelicten na contact via een datingsite of datingapp

J. Wolsink, J. Kuppens, N. Brouwer, H. Ferwerda

Politiekunde 121

Thema: 1.4 Zeden

Doelstelling

Het doel van dit verkennend onderzoek is om te onderzoeken op welke wijze zich in Nederland zedendelicten voordoen na het gebruik van datingsites en datingapps. Dit om de politie alerter te maken op dit fenomeen en het verder voorkomen van slachtofferschap en de gezondheidsgerelateerde gevolgen. Tevens het in kaart te brengen hoe criminele datingprofielen van daders herkend kunnen worden en wie de slachtoffers zijn, zodat preventie en hulpverlening beter benut kunnen worden.

Onderzoeksvragen:

Hoofdvraag:

Op welke wijze worden datingsites en datingapps gebruikt voor het plegen van zedendelicten?

Met betrekking tot deze vraag zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Wat zijn de achtergrondkenmerken van de daders?
2. Wat zijn de achtergrondkenmerken van de slachtoffers?
3. Wat is de modus operandi van de daders?
4. Welke preventie-, hulpverlenings- en repressieve maatregelen zijn reeds genomen?
5. Welke (nieuwe) vormen van aanpak en partijen kunnen mogelijk bijdragen aan de preventieve, curatieve en repressieve aanpak van zedendelicten via datingsites en datingapps?

Methoden van onderzoek

- Deskresearch
- Analyse van politieregistraties
- Analyse van rechtszaken en mediaberichten
- Interviews

Samenvatting

In de zoektocht naar menselijk contact speelt het internet een steeds grotere rol. Ooit was het gebruik van een relatiesite of app een taboe, maar nu is het gemeengoed. Uit onderzoek blijkt dat bijna de helft van de jongvolwassenen wel eens gebruik heeft gemaakt van datingapps zoals Tinder, de marktleider. Het doel van de gebruikers verschilt. Soms is het liefde of lust. In andere gevallen worden de apps gebruikt om nieuwe vrienden en contacten te ontmoeten. De apps zijn hybride: een Tindergebruiker kan op een avond uit zien welke andere Tinderaars in de omgeving zijn en zo de ongemakkelijke vraag 'ken ik jou niet ergens van?', digitaal stellen. Het overgrote deel van dit soort contacten wordt gezien als heel positief. Maar soms pakt een opgedaan contact heel anders uit dan verwacht. In het onderzoek 'Mismatch' maakt Bureau Beke deze keerzijde inzichtelijk. Het contact via de datingsites en datingapps kan ook leiden tot verkrachtingen, (cyber)stalking, sextortion en uitbuiting.

Door het gebruik van een datingapp kunnen criminelen onder een nieuwe identiteit andere sociale netwerken aanboren. Bovendien lijkt een app de grens om persoonlijke gegevens uit te wisselen (inclusief seksueel getint beeldmateriaal) te verlagen. De National Crime Agency constateerde in 2016 dat mensen zich veilig voelen in een online omgeving en dan sneller persoonlijke gegevens delen. Dat daten via internet een spel met risico's is, werd al

gesignaleerd door de media en belangenverenigingen zoals het Centrum Seksueel Geweld. Een wetenschappelijk onderzoek waarin gekeken werd naar de relatie tussen het gebruik van datingapps en sites en seksueel geweld was er tot het onderzoek 'Mismatch' nog niet. Doel van dit onderzoek is om het probleem inzichtelijk te maken om op die manier de politie alerter te maken op dit fenomeen. Er wordt ook onderzocht hoe de kans om slachtoffer te worden van een 'mismatch' in de toekomst kan worden verminderd.

Resultaten

Mismatch geeft een indruk wat er mis kan gaan in de wereld van online daten. Heel scherp wordt dat beeld nog niet: de onderzoeksmethode leidt niet tot inzichten in de omvang van het probleem, maar geeft wel inzichten in de aard. Het wordt duidelijk dat er een keerzijde is aan online daten. Een probleem waar de politie zich, ook gezien de gebrekkige registratie, niet dagelijks van bewust is. De wetgever heeft er klaarblijkelijk meer oog voor: in een nieuwe wet wordt een aantal handelingen die voor kunnen komen uit een problematische match strafbaar gesteld. In een vervolgonderzoek zou mogelijk kunnen worden gekeken hoe effectief deze nieuwe middelen zijn. Mismatch geeft ook zicht op wegen om het slachtofferschap mogelijk te verminderen: in de preventie is er een rol voor ouders, een rol voor de apps en sites en wellicht ook voor de scholen.